
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דילמות במשפט, פשיעה וחברה - 61600

תאריך עדכון אחרון 03-09-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2026

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נעמי לבנקורן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nomi.levenkron@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הרגולציה הפלילית היא תוצר של רשת מסועפת המורכבת משחקנים שונים, שכל אחד מהם מחזיק במשאבים שונים של ידע וכוח. רשת זו נטוויית ונפרמת לסירוגין לפי זיקות הגומלין הנוצרות בין השחקנים השונים. לפיכך עיצוב הרגולציה עלי ספר ואכיפתה אינם נתונים להשפעת המדינה בלבד: הציבור מציב דרישות בפני מחוקקים ואוכפים להתמודדות עם בעיות הטורדות (agency) מנוחתו, וגם מושאי המדיניות עצמם אינם בהכרח קורבנות פסיביים נטולי סוכנות (כי אם שחקנים אקטיביים המתנגדים למדיניות המבקשת להושיעם. לצידם, פועלים גם שחקנים בעלי אינטרסים כלכליים, כגון לוביסטים של תאגידי כליאה המנהלים בתי כלא פרטיים. גם המדינה עצמה אינה גוף ביורוקרטי אחד, סדיר ויציב, כי אם סדרה של רשויות ומערכות השלובים זה בזה ופועלים במקביל זה לזה, ולא דווקא באופן מאורגן או לטובת תכלית משותפת. כל אלה יוצרים רגולציה כאוטית להתמודדות עם הפשיעה, הדוברת לא פעם במספר קולות ומונעת משיקולים שונים: כלכליים, חברתיים, פוליטיים, מגדריים, תרבותיים ואחרים. הסמינריון יתחקה אחר השחקנים השונים הנוטלים חלק בעיצובה של הרגולציה הפלילית בישראל, מלמעלה ומלמטה, ואת הדילמות השונות העולות בתהליך עיצוב הרגולציה אך גם בעת אכיפתה, תוך שימוש במקרי מבחן היסטוריים ועכשוויים כאחד.

מטרות הקורס:

מטרת הסמינריון היא הקניית ידע למשתתפים על מערכת היחסים שבין המשטרה לחברה, ועל הכוחות והגורמים המעצבים אותה. המחקרים שיערכו במסגרתו יעבו את המידע הקיים אודות סוגיות עכשוויות בנקודת המפגש בין המשטרה לחברה, תוך בחינת הספרות המחקרית הקיימת בארץ ובעולם בנושאים אלה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה, הסטודנטים/ות - יכירו את הספרות התיאורטית ואת השחקנים השונים הקיימים בעיצוב הרגולציה. - יתוודעו לפרשיות נבחרות בהן עוצבה רגולציה פלילית בחברה הישראלית. - ידעו לזהות שינוי במגמות שחלו בתחום זה (כגון עליית כוחו של המגזר השלישי בעיצוב הרגולציה). - ילמדו לאתר ספרות מחקרית בנושא. - יוכלו לכתוב עבודה סמינריונית.

דרישות נוכחות (%) :

נדרשת נוכחות בכל המפגשים. העדרות של למעלה מ 20% מן השיעורים תמנע הגשת עבודת הסמינריון.

שיטת ההוראה בקורס: ששת השיעורים הראשונים יוקדשו להצגת מונחי יסוד וסקירת מקרי מבחן, והם יתקיימו במתכונת של שיעור רגיל. חלקו השני של הסמינריון יוקדש להצגת רפראטים על ידי הסטודנטים, שיציגו את התקדמות מחקרם.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
מי מעצב את הרגולציה הפלילית, מדוע וכיצד? מבט מלמעלה

אברהם טננבאום "הגישה האבוליוניסטית: האם הגיעה העת לבטל את הענישה הפלילית?". (2001).
261 (3) שיעורי משפט ב)

(2011). 99 לסלי סבה ואיריס ויינריב "רמות ענישה בחיפוש אחר תאוריה" חוקים ג הנחיות
פרקליטות המדינה 65106 עת"מ - האגודה לזכויות האזרח נ' משטרת ישראל (כתב עתירה, ימצא
באתר 07-18 הקורס). PUBLIC AND POPULISM PENAL, AL ET JULIAN .V ROBERTS .
OPINION: LESSONS FROM FIVE COUNTRIES (2003).

JONATHAN SIMON, GOVERNING THROUGH CRIME: HOW THE WAR ON CRIME
TRANSFORMED AMERICAN DEMOCRACY AND CREATED A CULTURE OF FEAR
141-175 (2007).

הרגולציה הפלילית: מבט מלמטה the Strategizing, Mellema Virginia and Levine Kay
Street: How Law Matters in the Lives of Women in the Street-Level Drug Economy,
26(1) LAW & SOCIAL INQUIRY 169 (2001).

(1955) 7 5 דני רבינוביץ "המסע המפותל להצלת הנשים החומות" תיאוריה וביקורת

Tephnie Zacharek, Eliana Dockterman and Haley Sweetland Edwards, Person of the
Year 2017: The Silence Breaker, TIME 12.18.2017.

פוליטיזציה של הרגולציה הפלילית
שביתת הימאים (1952) 387 היועמ"ש נ' אהרונוביץ פס"מ ה' 6/52 ת"פ

1 (648 היועמ"ש נ' אהרונוביץ ח 34/52 ע"פ 954).

(1999) 13-12 89 דב חנין ודני פילק "שביתת הימאים" תיאוריה וביקורת

3 221 אייל כפכפי "השמאלה כנימוק לשבירת שביתה: המקרה של שביתת הימאים" טורא (1994).
David De Vries STRIKE ACTION AND NATION BUILDING: LABOR UNREST IN
PALESTINE ISRAEL, 1989-1951, ch. 5 (2015).

משפטי הקאפו 57 רבקה ברוט, "וליוס זיגל: קאפו בארבע מערכות (משפטיות)", קובץ דפים לחקר
Crimes International Punishing, Tuval Yogev and Naftali-Ben Orna (2011).
Committed by the Persecuted The Kapo Trials in Israel (1950s-1960s), 4(1)
JOURNAL OF INTERNATIONAL CRIMINAL JUSTICE 78 (2006). Michael J. Bazylar, Frank
M. Tuerkheimer, FORGOTTEN TRIALS OF THE HOLOCAUST 186-213 (2014).

שיקולים מגדריים בעיצוב הרגולציה הפלילית

הילה שמיר "גישות פמיניסטיות לרגולציה של הזנות: מבט אוהד על הפער שבין המשפט עלי ספר (ישי בלנק, דוד לוי-פאור, רועי 121 לבין המשפט בפעולה" מסדירים רגולציה: משפט ומדיניות Clients of Criminalizing The :Europe New the in Sex ,Kulick Don , עורכים, 2016) and the Swedish Fear of Penetration 3(2) ANTHROPOLOGICAL THEORY 199 (2003).

Jane Scoular, What's Law got to do with it? How and Why Law Matters in the Regulation of Sex Work 37(1) JOURNAL OF LAW AND SOCIETY 12 (2010).

הטרדות מיניות במשטרה

נעמי לבנקרון "חשופות בניידת: הטרדות מיניות במשטרת ישראל" המשפט ברשת: זכויות אדם (2014) ב

31283 ת"פ 7 - מ"י נ' ניסו שחם עמ' 10-13-141, 4-24.4.2018 (פורסם בנבו, הכרעת דין מיום 137

18.7.2018 מ"י נ' מור (פורסם בנבו, פסק דין מיום 10002/17 רע"פ

אמהות הרוצחות את ילדיהן. 1977-(א) לחוק העונשין, התשל"ז 303 סעיף (20.12.09 מ"י נ' קרוצ'קוב (פורסם בנבו, גזר דין מיום 1075/08 תפ"ח 319 אדריאן ריץ' ילוד אשה -293 (1989). 218 תמר הגר בכוונה תחילה -189 (2012) for Test Litmus a :Infanticide Laster Kathy Feminist Criminological Theory GENDER, CRIME AND FEMINISM 151-166 (Ed: Aldershot, N. Naffine, 1995). PT d'Obran Women who Kill their Children, 134 THE BRITISH JOURNAL OF PSYCHIATRY, 560 (1979).

"להרוג תנינים או לייבש ביצה?" שיקולים חברתיים בעיצוב הרגולציה הפלילית

משפחות הפשע, פשיעה מאורגנת וארגוני פשיעה. 2003-חוק מאבק בארגוני פשיעה, תשס"ד 2012-תקנות מאבק בארגוני פשיעה (דרכי ניהול רכוש שחולט ומימוש), תשע"ב (תשס"א). 321 (3) מנחם אמיר "היש פשע מאורגן בישראל?" שערי משפט ב. ("2003- שחר אלדר "על היקפו של המונח 'ארגון פשיעה' בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג (תשע"ב). 183 משפטים מ"ב 54 יוסי הררי דרך המלך -43 (2010) 36602 ת"פ (. 13.4.2011 - מ"י נ' אלפרון ואח' (פורסם בנבו, גזר דין מיום 11 06-10 היועמ"ש נ' אברג'יל עמ' 5368/08 ב"ש (י-ם). (28.7.2009 - פורסם בנבו, החלטה מיום 6

מדיניות החלונות השבורים בראיה ביקורתית

10, 166 ג'יימס ק' וילסון וג'ורג' ל' קלינג, "חלונות מנופצים", תכלת - (תרגום: עידו בסוק, 148 (2001) .

Gary Stewart, *Black Code and Broken Windows: The Legacy of Racial Hegemony in Anti-Gang Civil Injunction*, 107(7) *Yale Law Journal* 2249, 2249-2263 (1998).
סוחרים נשים וסרסורים (דפנה רוזנבליט עורכת ומתרגמת, 23 אמה גולדמן "הסחר בנשים" חמישה מאמרים פמיניסטיים (2005).

Horowitz Menachem, *A Survey on Procurers in Israel, 1961-1963*, 4 *THE ISRAEL ANNALS OF PSYCHIATRY DISCIPLINE* 219 (1966).

Jo Doezeema, *Loose Women or Lost Women? The Re-emergence of the Myth of White Slavery in Contemporary Discourse of Trafficking in Women*, 18(1) *GENDER ISSUES* 23 (2000).

רשות: נעמי לבנקרון " עוד משלוח מטשקנט': קווים לדמותו של סוחר הנשים הישראלי" (דוח מוקד 2007). סיוע לעובדים זרים

עיצוב רגולציה בחברה רב תרבותית

משטרת ישראל וקהילת יוצאי אתיופיה

(28.2.2018 פלוני נ' היועמ"ש (פורסם בנבו, פסק דין מיום 3070/17בג"צ

28 (משרד המשפטים) דוח מסכם של הצוות למיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה -20 (2016) .

Ofir Abu, Fany Yuval and Guy Ben-Porat, *Race, racism, and Policing Responses of Ethiopian Jews in Israel to stigmatization by the police* *ETHNICITIES* (2016)

משטרת ישראל והחברה הערבית

יעל ליטמנוביץ ובאדי חסיסי " 'חתירה למגע אחר': שיטור החברה הערבית בישראל: נקודת 36 המבט של מפקדי תחנות (.2017 - (האוניברסיטה העברית, 5

Guy Ben-porat, Fany Yuval, Shlomo Mizrahi, *The challenge of diversity management: Police reform and the Arab minority in Israel* 45(3) *POLICY SCIENCES* 243 (2012). שיקולים כלכליים בעיצוב מדיניות הפשיעה הפרטת בתי הסוהר 29-27 (משרד המשפטים) הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (2015) .S Gary Becker. *Crime and punishment: An economic approach* *THE ECONOMIC DIMENSIONS OF CRIME* 13-68 (1968).

HADAR AVIRAM *CHEAP ON CRIME: RECESSION-ERA POLITICS AND THE TRANSFORMATION OF AMERICAN PUNISHMENT* 11-25 (2015).

חומר חובה לקריאה:
ראו רשימת נושאים

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות:

. נוכחות בכל המפגשים. העדרות של למעלה מ 1 % מן השיעורים תמנע הגשת עבודת הסמינריון. .
3 הגעה למפגשי הנחיה, במועדים שיתואמו מראש. 2 . קריאת הפריטים הנדרשים מרשימת הקריאה. 3
עמודים) המפרטת את נושא המחקר, שאלת המחקר, ועשרה 2 . הגשת הצעת מחקר (4 באנגלית).
5 בעברית, 5 מקורות אפשריים (20) . (הצגת רפראט בכיתה 5 %). . (31.12.19) עד לתאריך 80%)
6 . הגשת עבודה סמינריונית

כמו כן יש לעקוב אחר אתר הקורס, בו יתפרסמו חומרי קריאה, הודעות ותכנים נוספים.